

Innhold

Forord	9
Innledning	13

DEL I OVERORDNEDE ASPEKTER VED SAKKYNDIGHET

Kapittel 1 Psykologi i lovens tjeneste	21
1.1 Hva er sakkyndighet?	22
1.2 Definisjon av rettspsykologi	23
1.3 Relevante fagkretser for sakkyndighetsarbeid	26
1.4 Utdanningsprogrammer for sakkyndige	28
1.5 Ulike posisjoner som sakkyndig	30
Kapittel 2 På oppdrag for rettsvesenet	35
2.1 Rollen som sakkyndig	36
2.2 Habilitet	37
2.3 Oppdragsgiver	38
2.4 Fokus i arbeidet som sakkyndig	39
2.5 Mandatet	43
2.6 Teste flere enn én hypotese	44
2.7 Den sakkyndige vurderingen	45
2.8 Rapporten – tre deler med sammenheng	47
2.9 Opptreden i retten	52

DEL II PRAKTISK SAKKYNDIGHETSARBEID

Kapittel 3 Samfunnets vern av barn	59
3.1 Utredninger i forhold til lov om barnevernstjenester	60
3.2 Lovmessig grunnlag og rammer	64
3.3 De tre prinsippene	65
3.4 Saksgangen i barnevernssaker	70
3.5 Vurderingstemaer	71
3.6 Et konkret eksempel	74
Kapittel 4 Foreldretvister: Fordeling av omsorg mellom foreldre	87
4.1 Konflikter	88
4.2 Mekling	89
4.3 Lov om barn og foreldre – barnelova	92
4.4 Involvering av barnet	94
4.5 Hvilke metoder har vi for å samtale med barn?	96
4.6 Samværsvegning	102
4.7 Familiedomstol og sakkyndiges kompetanse	107
Kapittel 5 For syk for straff	111
5.1 Sakkyndig i straffesaker	112
5.2 Utilregnelighet	112
5.3 Fra etterforskning til oppnevning av sakkyndig	113
5.4 Reglene for utilregnelighet	115
5.5 Utilregnelighet i offentlighetens rom – Rognum-utvalget	117
5.6 Tilstander ved særreaksjoner	119
5.7 Forhold som kan føre til nedsatt straff, straffeloven § 80	126
5.8 Særreaksjoner og risikovurderinger	127
5.9 Utredningen og erklæringen	128
5.10 Døgnobservasjon iht. straffeprosessloven § 167	131
5.11 Oppsummering og veien videre	132
Kapittel 6 Sakkyndighet ved helseskader som følge av ulykker, vold og forsømmelser	135
6.1 Bruk av sakkyndige i erstatningssaker om helseskade ...	137
6.2 Psykologer som sakkyndige	140

6.3	Standardmandatet og faglige utfordringer med å besvare dette	142
6.4	Medisinsk invaliditet	148
6.5	Funksjonsvurdering	150
6.6	Hjelp og behandling	151
6.7	Oppsummering	152

DEL III KVALITETSSIKRING AV SAKKYNDIGHETSARBEID OG METODEBRUK

Kapittel 7	Delopdrag som ekspert på avgrensede områder ...	155
7.1	Praktisk vitnepsykologi	156
7.2	Vitnepsykologiens plass i norske rettssaler	159
7.3	Krav til ekspertise	161

Kapittel 8	Barn som vitner og sakkyndiges oppgaver i tilrettelegging og gjennomføring av intervjuer og samtaler	165
8.1	Barn som vitner	166
8.2	Indre faktorerers betydning for barnevitnet	168
8.3	Sårbare individer – omsorgssvikt og psykiske vansker ..	177

Kapittel 9	Strategier ved samtaler med barn	181
9.1	Ytre faktorerers betydning for barn og unges posisjon som vitner	182
9.2	Samtale og intervju med barn	183
9.3	Trinnvis intervju	186
9.4	Kognitivt intervju	187
9.5	NICHD-protokollen	188
9.6	Andre og supplerende fremgangsmåter	190
9.7	Tilrettelagte og sekvensielle avhør: En ny modell for avhør av barn	191
9.8	Barnehusene i Norge	193

Kapittel 10	Sakkyndighet – hjelp for beslutningstakerne eller fare for rettssikkerheten?	197
10.1	Sakkyndighet – anno 2022	198
10.2	Hvilken sakkyndighet?	199

10.3	Mandatene og utføringen	202
10.4	Metoder i rettspsykologiens tjeneste	203
10.5	Kvalitetssikring og kontradiksjon av det sakkyndige arbeidet	204
10.6	Oppsummering	206
Vedlegg 1 Veiledende mal for oppbygging av den sakkyndige rapporten		209
Vedlegg 2 Standard DRK-mandat		217
Nettadresser		221
Referanselitteratur		223
Register		239